

— Johnson še ni mod-

— Nedonledni

— "praznik ustave", ki

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

— ni zapovedan praznik,

ALI PRIDE DO PO- DRŽAVLJENJA MUNICIJE?

Državni department bi bil "pre-senečen," če bi Roosevelt hotel spremeniti politiko vlade

Washington. — (FP) — Razkrinkavanje trgovcev s smrtjo — municijskih kraljev — po senatnem odseku je povzročilo tudi govorice o podržavljenju municijske industrije kot edini izhod, da se napravi konec splet-karijam municijskih bukanirjev, ki logično vodijo le v vojno.

Na željo državnega in vojnega departmenta je šla preiskava deloma že za kulise, ker je v posredovanju in podkupovanju kompromitiranih preveč "vplivnih" ljudi in državnikov doma in na tujem. Državni tajnik Hull pravi, da prejema preveč protestov od zunanjih držav radi senzacionalnih razkritij in da naj odsek pridržuje preveč z dinamitom nabita odkritja zase.

Z ozirom na govorice o možnosti podržavljenja municijske industrije so uradniki državnega departmenta rekli poročevalcu Federaliziranega tiska, da bi bili nadvse presenečeni, če bi Roosevelt skušal podvzeti kako akcijo v tej smeri.

Po njih zatrdilo bi bil tak korak v konfliktu s sedanjo vladno politiko, ki gre za mednarodno kontrolo municijske industrije z licenciranjem in "nadzorovanjem". O tej "mednarodni kontroli" se pregovarjajo že več let na ženevskih konferencah, ampak je "politika" tam, kjer je bila.

Državniki se ne morejo sporazumeti, kakšna naj bo ta kontrola. Tudi se ne bodo sporazumeli. In v slučaju, da bi prišlo do kakega konkretnega zaključka, bodo vlade kontrolirali municijski interesi in ne vlade njih. To so izkušnje vse vladne "kontrole". In v municijskih zadevah, kjer ima vsaka vlada polno vojaških skrivnosti in tajnosti, to drži še bolj kakor glede drugih industrij.

Ceprav je senatna preiskava odkrila že toliko materiala, ki zahteva podržavljenje te industrije, bo morala v deželo priti precej večja revolucija kakor so jo prinesli "new dealerji". Na drugi strani je pa tudi vprašanje, kje se municijska industrija pričinja in kje neha. Eksplozivne snovi se na primer delajo iz bombaža in svile. Jeklarska industrija je obenem tudi v veliki meri municijska industrija.

Že to vprašanje samo odgovarja, da municijske industrije ne bo podržavila nobena kapitalistična vlada, ker bi podržavljenje moralo segati dovolj globoko, da bi res kaj izdalo. Dan municijskih bukanirjev bo tako dolg kakor večina ostalih kapitalistov.

Naciji ustavili izlete v druge države

Stettin, Nemčija. — Opevani počitniški izleti članov Nemške delavske fronte so bili nepričakovano zaključeni. Pred kratkim je namreč odšla grupa lojalnih nacistov na Dansko, toda izlet je prinesel posledice, kakršne nacisti niso pričakovali. Svobodna atmosfera na Danskem, v kateri so se nacisti gibali, se je izkazala v veliko škodo Hitlerjevemu gibanju. Nacisti so se navzeli kritičnega duha in valed tega so voditelji Nemške delavske fronte prepovedali izlete v druge države.

Glavni kolodvor v Sofiji v ognju

Sofija, Bolgarija, 19. sept. — Na centralni železniški postaji je izbruhnil požar, ki ga niso mogli omejiti. Ogenj se je razširil, ko je eksplodiralo 14 vagonov bencina. Škoda znaša pol milijona dolarjev. Vsa vojaška garnizija v Sofiji pomaga pri gašenju. Sumi se, da so zažgali macedonski vstaki.

Konflikt med Itali- jo in Jugoslavijo se nadaljuje

Italijanski tisk spet bljuje ogenj in žveplo na Jugoslovane zaradi avstrijskih nacijs

Rim, 19. sept. — Zadnje dneve fašistični tisk — vsekakor po navodilu ministra propagande — spet silovito napada Jugoslavijo in opozarja na nevarnost, ki preči Avstriji od 2500 avstrijskih nacijs, ki se nahajajo ob avstrijski meji. Ti nacisti begu ni pripravljajo nov puč v Avstriji, Jugoslavija se pa ne zme-ni, da bi ga preprečila.

Biro fašistične propagande je včeraj priobčil članek, ki obsega celo stran poluradnega "Il Giornale d'Italia" in podpisan je po Virginiju Gaydi, ki pojasnjuje, zakaj je Mussolini zadnji teden nanagloma zadržal doma italijanske delegate, ki so imeli odpotovati na medparlamentarno konferenco, katere se vrši te dni v Belgradu. Gayda piše, da je bil Mussolini iznenaden, ko so ga opozorili na članek v belgradskem listu "Vreme", v katerem je članek zasmehoval "junastvo italijanske armade pri Kobaru". Srbski članek piše, kako so "Italijani (ko so Nemci predrli soško fronto v jeseni leta 1916) maratonsko drveli domov od reke Taljment do reke Po". Gayda priznava, da je italijanski list v Zadru provokiral ta članek, vendar besno pobija izvajanja belgradskega lista in skuša dokazati, da se je italijanska armada dobro obnašala v svetovni vojni.

Ta srdita polemika med italijanskim in jugoslovanskim časopisjem ograža sporazum, ki ga pripravljajo francoski diplomati z Mussolinijem.

Sodnik ponovno podpril delodajalce

Izdal je injunkcijo, ki prepoveduje piketiranje

Jersey City, N. J. — Organizirano delavstvo se danes nahaja prav tam, kjer je bilo zadnje pomlad v svoji kampanji za svobodno piketiranje v tem mestu, pravijo voditelji unij. Charles M. Egan, član državnega sodišča v Jersey Cityju, je namreč ponovno izdal injunkcijo, ki prepoveduje piketiranje tovarn, v katerih so delavci zastavkali.

Slično injunkcijo je Egan izdal pred nekaj meseci, katero pa je ovrzel federalni sodnik R. D. Avis. Avis je takrat opozoril Egana, da LaGuardia-Norrisov zakon prepoveduje izdajanje injunkcij proti mirnemu piketiranju in da je obvezen za vso deželo. Egan, ki je bil izvoljen v urad s pomočjo koruptne politične mašine, je enostavno ignoriral opozorilo in izdal injunkcijo, ki bo nedvomno spet razveljavljena.

Injunkcija prepoveduje piketiranje tovarne Restful Slipper Co., newyorške firme, ki je premestila svoje podjetje v Jersey City, v openšaparsko mesto, kjer se ji nudi večje polje za izkoriščanje. Injunkcija celo prepoveduje govorice o izbruhu stavke v tovarni omenjene kompanije.

16,000 razporok čaka pred čikaškim sodiščem

Chicago. — Čikaška sodišča, ki so zadnji ponedeljek začela s poslovanjem po počitnicah, imajo pred seboj nič manj kot 16,000 tožb za ločitev zakona. Še slabše je z vrhovnim sodiščem, pred katerim čaka rešitve 52,000 civilnih tožb.

Zmaga lesnih delavcev

East Rainelle, W. Va. — Prva stavka lesnih delavcev v tej državi je bila končana z veliko zmago za organizirano delavstvo. The Meadow Lumber Co., prvi kateri je stavka ustavila obrat za štiri tedne, je priznala unijo in pristala na zvišanje meze za 10 odstotkov.

RAZREDNI BOJ V CALIFORNIJI GRE SVOJO POT

Za "minutnike" proti filipin-skim delavcem so se pričeli organizirati tudi lastniki vinogradov

Modesto, Cal. — (FP) — Dolina San Joaquin je zadnje čase dobila še eno organizacijo "stoprocentnežev". Za "minutnike" so se pričeli organizirati lastniki vinogradov, oziroma bossi in ravnatelji, ker so vinogradi v tej državi v pretežni meri v rokah velekapitala.

Na to idejo so prišli vsled strahu pred možnostjo stavke in vsled organiziranja filipinskih delavcev, katere so v preteklosti navadno rabili za skebe. Zadnje čase so se pa tudi Filipinci začeli organizirati v vseh krajih države v svoji uniji.

"Minutniki" so že objavili svoj "program", ki sestoji v "nočem jezdenju" proti Filipincem. Par nočnih obiskov so že napravili v Turlocku, kjer so povedali Filipincem, naj zapuste ta kraj predno se prične trgatve.

Med Filipinci in belopoltnimi delavci bi tudi radi zanetili rasno vojno. To valed solidarnosti obeh skupin v zadnji stavki obiralec solate v Salinas Valleyju. Proti Filipincem so namreč pričeli ščuvati belopoltni delavce.

Iz San Franciscusa pa prihaja glas o organiziranju neke organizacije pod imenom "Secret 13". Promoterji te organizacije obljubljajo podjetnikom, da bodo izgnali radikale iz mesta, za kar pa potrebujejo denarja. Tudi policija je že prišla do mnenja, da je "Secret 13" le "novo raketirstvo".

Da antirdečarska histerija še ni popustila, ampak je vedno v zraku, je nov dokaz to, da je tukajšnja katoliška univerza (University of San Francisco) ustanovila nov tečaj imenovan "The Case Against Communism". V tem tečaju bo ta katoliška univerza trenirala govorilce za nastopanje pred organizacijami in za "ustvarjenje intelektualne podlage proti rdečarski propagandi, ki skuša izpodkopati ameriške institucije," kakor pravi vodstvo v naznanilu.

Mussolini oboroži osem- letne otroke v Italiji!

Moški od osmega do 33. leta v vojaški službi. Dečki se morajo navaditi "ljubezni do vojne"

Rim, 19. sept. — Mussolini je včeraj odredil obvezno vojaško vežbanje za vse moške v Italiji od osmega do trintridesetega leta starosti. Dečki, stari osem let, morajo začeti z vežbanjem v šoli in nadaljevati vežbanje, dokler ne stopijo v redno armado, nakar se orožne vaje nadaljujejo še deset let.

Vojaško vežbanje je razdeljeno v tri kategorije. Preliminarno se začne z osmim letom in traja do 21. leta; nato pride redna vojaška služba, ki traja dve leti; sledi poveljska doba, ki se zaključuje s 33. letom.

Fašistični tisk naznanja to odredbo s histeričnim slavo-spevom, ki naj pomeni, da s tem oživi "duh starih Rimljanov", ki pretvori Italijo v "oboroženo ljudstvo". Dečki od osmega leta se morajo navaditi "ljubezni do vojne", zato je vojaško vežbanje predpisano tudi za nje. Za vsak šolski izpit je potrebno znanje o tehniki vojne.

Politika in dola ne gresta skupaj

Cleveland. — Relifne oblasti so brezposelnim pri relifnem delu prepovedale politične aktivnosti. Pod notico je neki delavec zapisal vprašanje: "Ali tudi volitev pomeni kršenje te odredbe?"

"Bravo!" pravi Hitler, ko je slišal o koncentracijski kempu za stavkarje v Združ. državah

Fašistični tisk v Nemčiji piše, da se Roosevelt razvija v nacijskega "fuehrerja". Splošen protest proti rabi vojaštva v tekstilni stavki in proti interniranju pike-tov v Georgiji. Vodstvo tekstilne unije kliče stotisoče drugih delavcev v boj

Rusija formalno sprejeta v Ligo narodov

Skupščina je dala sovjetom 39 glasov proti trem. Litvinov pozdravil delegate

Zeneva, 19. sept. — Sovjetska Rusija je bila včeraj sprejeta v Ligo narodov pri končnem glasovanju z 39 glasovi proti trem. Stiri deset držav je glasovalo za permanentni sedež sovjetov v svetu Lige narodov; deset držav se je vzdržalo glasovanja.

Ko je bila formalnost sprejetja končana, je predsednik skupščine Rihard Sandler, švedski delegat, povabil predstavnika sovjetov, naj pride v dvorano in se predstavi delegatom. Vstopil je komisar Maksim Litvinov in ko se je pojavil na govorniškem tribunu, je zagrmel aplavz po dvorani. Litvinov se je zahvalil skupščini za sprejetje in dejal, da Sovjetska unija stopa v Ligo narodov edino z namenom, da bo sodelovala za svetovni mir. Rusija je sama na sebi liga narodov, ki vključuje domala 200 narodnosti in vse te narodnosti žive danes med seboj v miru in kulturni ter jezikovni svobodi.

Litvinov je opozoril delegate, da sovjeti ne odobravajo vsega v Ligi in se dobro zavedajo velike razlike med socialnim sistemom v Sovjetski uniji in sistemo v ostalih deželah, ali če je med članicami Lige resna volja za mir, bodo imele v sovjetih brez ozira na socialne razlike do-brega prijatelja in sodelovalca.

Španski delegat Madariaga se je ob sprejetju Rusije tako navdušil, da je na glas izrekel od-panje, da zdaj so Združene države na vrsti. "Kadar bo tudi ve-lika ameriška republika v naši sredi, tedaj bo Liga narodov vesoljna in bo res to, za kar je bila namenjena ob svojem začetku", je rekel Madariaga.

Organizacija tovarnarjev se pripravlja na boj

Člane poziva, naj ignorirajo de-lavsko sekcijo zakona gospo-darske obnove

Washington, D. C. — Narodna asociacija tovarnarjev je te dni odprto pozvala openšaparje, naj revoltirajo proti točki 7 A zakona gospodarske obnove. V svoji izjavi tudi svetuje članom, naj ignorirajo vladni delavski odbor in njegove odloke, poleg tega pa jim je obljubila pomoč odvetni-kov, ki prejemale visoke plače. Ta bojni klic je sledil akciji Houde Engineering Corp., ki je formalno naznanila, da se ne bo pokorila odloku vladnega delav-skega odbora, ki je bil podan ne-kaj dni prej. V tem odloku je namreč rečeno, da mora korpo-racija voditi kolektivna pogajanja z reprezentanti prave unije, za katero so se delavci z veliko večino izrekli pri tajnih volitvah.

V kratkem se bo odločilo, ali openšaparji lahko izvajajo fede-ralno vlado, ne da bi bili kazno-vani. Uradniki delavskega odbo-ra so izjavili, da objavljeni od-lok ostane v veljavi in da se ga bo dosledno izvajalo.

William Green, predsednik Ame-riške delavske federacije, vi-di v izjavi organizacije tovar-narjev protivladno zaroto in da je arogantnost delodajalcev od-redbe?

Berlin, 19. sept. — Nacisti listi v Nemčiji so včeraj z de-belimi naslovi naznanili veselo novico, da Amerika posnema Nemčijo in je odprla koncentracijska taborišča za stavkarje in izgnanike v državi Georgiji, blizu mesta Atlante. V taboriš-ču so skupaj internirani belci in črnci, moški in ženske. To znači — pišejo nacisti listi — da so Združene države koračile na fašistično pot in predsednik Roosevelt bo vsekakor prvi nacijski "fuehrer (vodja)" Ame-rike.

Washington, D. C., 19. sept. — Izvrševalni odbor unije tekstil-nih delavcev je včeraj pozval or-ganizirane delavce v vseh sorod-nih industrijah, naj se pridru-žijo stavki in v znak protesta proti rabi vojaštva za razbijanje tekstilne stavke in odpiranja koncentracijskih kemp za stavkar-je. Poziv velja za več kot stoti-soč delavcev v industrijah plete-nin, rajona, barvanja tkanin in platna, spodnjega perila, vrvi in preprog.

Val protesta proti rabi milice in interniranju piketov pri At-lanti, Ga., se širi po vsej Ame-rici.

Včeraj so bili nadaljnji nemi-ri in spopadi v Severni Karolini, kjer sta bila dva stavkarja za-bodena z bajonetom v Charlot-tu, v okolici Belmonta je pa mno-žica piketov ujela šerifa, ki se je vozil z gručo deputetov na-okrog v avtu, toda miličniki so mu prišli na pomoč in ga rešili iz pesti stavkarjev.

Nemiri so bili tudi v Passaicu, N. J., kjer je 50 policajev na-padlo tristo stavkujočih svilo-prejnikov in jih razpršilo. V Patersonu so bili aretirani trije unijski odborniki.

Atlanta, Ga., 18. sept. — Val aktivni stavkarji v Georgiji so v nevarnosti aretacije in inter-niranja v stokadah. Okrog 5000 miličnikov z nasajenimi bajone-ti je v ofenzivi proti tekstilnim delavcem; stavkarji imajo na izbero: ali nazaj v tovarne ali v stokado! Včeraj je bilo areti-ranih nadaljnjih 150 piketov, katere so internirali v kempi, o-grajeni z bodečo žico. General Lindley Camp, vrhovni povelj-nik milice, ki je prišel na idejo internacijskih taborišč za stavkar-je, je dejal, da stavkarji bodo internirani v stokadah toliko časa, dokler bo trajala stavka.

Samomor srbskega starca, kate-remu sin ni dovolil ženitve!

Pančevo, Jugoslavija, 19. sept. — Stepan Maletin, tukajšnji 80-letni vinogradnik, se je zaljubil v mlado deklico in ji ponudil že-nitev. Deklica je privolila, toda sin starca, ki je tudi že star in ostali sinovi in hčere so se upri-temu in preprečili ženitev. To je starega Maletina tako potrla, da se je od žalosti obesil.

govorna za industrijske nemire, nezadovoljnost in stavke.

"Vse kaže, da se organizacija tovarnarjev prav nič ne obotav-lja s pozivi na odpor proti vlad-i", je dejal Green. "Oni hočejo še nadalje uživati pravico do-ločanja cen produktom in imu-niteto pred antitrustnimi zaka-ni, toda delavcem odrekajo pravico organiziranja in kolektivne-ga pogajanja, ki je zajamčena v zakonu gospodarske obnove. Kadar delodajalci in njihove or-ganizacije nočejo pravično ko-operirati z vlado, je dolžnost slednje, da jih v to prisili."

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTEOrgan of and published by the Slovene
National Benefit SocietyNaročnina: za Zdravne drave (seven Chl-
cages) in Kanado \$4.00 na leto, \$3.00 za pol
leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Ciero
\$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za in-
stancije \$9.00.Subscription rates: for the United States
(except Chicago) and Canada \$4.00 per year,
Chicago and Ciero \$7.50 per year, foreign
countries \$9.00 per year.Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne
vrstajo.Advertising rates on agreement. Manu-
scripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2457-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

138

Datum v oglepu, na primer (August 31,
1954), poleg vsakega imena na naslovu po-
meni, da vam je s tem datumom potekla
naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se
vam list ne ustavi.

Domač drobiž

Obiski razstave

Chicago. — Čikasko razstavo
in urad SNPJ so obiskali: Frank
Babin, S. McPike, F. Stover,
Kansas City, Kans.

Hrvaški slikar v Ameriki

New York. — Maksimilijan
Vanka iz Zagreba, eden vodilnih
slikarskih umetnikov v Jugosla-
viji, je prišel ta teden v New
York na svojem prvem obisku
Združenih držav. Z njim je pri-
šla tudi njegova žena, ki je A-
meričanka, in hčerka. Vanka o-
stane v Ameriki približno eno
leto in imel bo tudi razstavo svo-
jih del v raznih mestih.Richard Zavrtnik se poroči v
cerkviChicago. — Amerikanski Slo-
venec" poroča, da se bo Richard
Zavrtnik poročil prihodnjo so-
boto z miss Eleanor Cunning-
ham, hčerjo sodnika Johna A.
Cunninghama. Poroka bo v ka-
toliški cerkvi Presv. zakramen-
ta, Cermak Road in Central
Park ave. Omenjeni list poudar-
ja, da je Richard sin Jožeta Za-
vrtnika, bivšega urednika Pro-
svete, nakar mu čestita in želi
mu obilo blagoslova ter — da
tudi ostane na "tej poti, na katero
je stopil" ...

Pisma na pošti

Chicago. — Pismo imajo na
glavni pošti: Mary Berger 3,
Albert Debevc 4, Dragotin Ku-
čan 19 in Ivan C. N. Stralič 38.
Kadar vprašate za pismo, povej-
te številko, ki je zraven.Počasno izvajanje stano-
vanjskega programaVlada je nakazala samo osem-
sto posojil v to svrhu v dveh
mesecihWashington, D. C. — Federal-
na stanovanjska administracija,
na katero se predsednik Roose-
velt zanaša, da bo oživila stav-
binsko industrijo in dala grad-
benim delavcem priliko do za-
služka, ni izpolnila pričakovanj.
To so te dni priznali celo ur-
adniki te vladne institucije, ko
so povedali, da so v zadnjih
dveh mesecih nakazali samo 800
posojil za popravila hiš in slič-
na dela. Ta posojila predstav-
ljajo konstrukcije v vrednosti
pol milijona dolarjev.Ko je James A. Moffet postal
načelnik imenovane institucije,
je izjavil, da bo vlada v tem le-
tu izdala milijardo dolarjev v
obliki posojil za izvajanje sta-
novanjskega programa, kar pa
se, kako vse kaže, ne bo zgo-
dilo.Zaradi tega nezadovoljivega
rezultata je Moffet modificiral
regulacije, da bi bila posojila
bolj atraktivna. Dobo, v kateri
morajo biti posojila vrnjena, je
podaljšal od treh na pet let in
odpravil nekatere restrikcije. V
to ga je napotila predvsem de-
legacija reprezentantov državne
delavske federacije iz Pennsylv-
vanije in centralnega sveta
stavbinj unijs Philadelphia, ki
ga je urgirala, naj njegova
administracija podpre stano-
vanjske projekte, da se tako
znizja število brezposelnih grad-
benih delavcev.Silena institucija v Angliji iz-
kazuje večje uspehe, ker je vla-
da določila nizko obrestno mero
za posojila za gradnjo in po-
pravljanje hiš. Ako Amerika ne
bo sledila zgledu Anglije, bo
program federalne stanovanjske
administracije postal fiasco.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

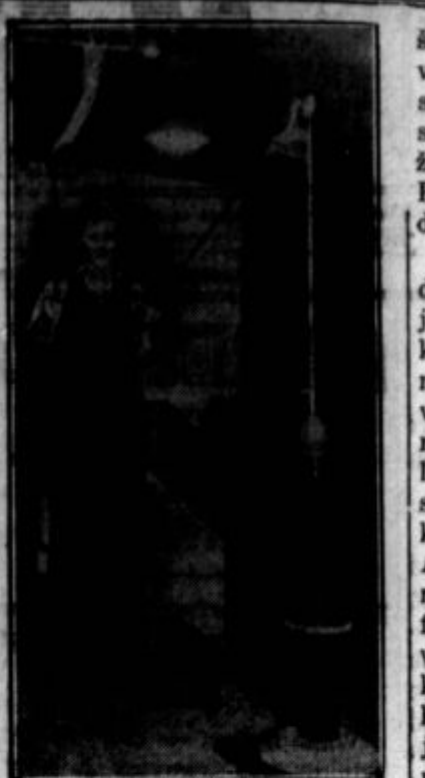
Z 8. konvencije SDZ

Girard, O. — Na 13. seji 17.
sept. se pismeno opravi pri-
sostvovanju konvencije Louis
Levstik od društva št. 12 in John
Centa od društva št. 17, par dru-
gih pa se udeležijo pozneje. Za-
pisnik prejšnje seje sprejet z
malimi popravki.Poročilo odbora za plače. Pred-
sednik Terbižan izvaja, da je od-
bor določil Leo Kushlanu za ure-
ditve provizoričnih pravil in so-
delovanje \$100, ostalim članom
odboru pa dolar za vsako uró-
čas pri zadevnem delu. Spre-
jeto. Odbor dalje določi 25c
vrhovnemu zdravniku za vsako
pregledano listino in podpis. Z
večino sprejeto.Odbor za pritožbe poroča, da
je imel v svojem področju okrog
22 pritožb, med temi tudi staro
afero članice društva št. 22, prej-
članica društva 23. Zadeva se
je reševala osem mesecev že leta
1932. Sklenjeno, da se potrdi
sklep gl. odbora, ki je razvelja-
vil vse sklepe prejšnjih instanc
in jo spoznal krivim prestopkom,
katerih je bila dotična odbotena
posebno zato, ker je nepravil-
nim potom odganjala članice od
št. 23 k št. 22, pri kateri je ona
sedaj članica.Na dnevnji red pride zadeva
društva št. 56. Razvije se dalj-
ša razprava. Društvo se ne strin-
ja z odlokom gl. odbora, ki mu
je dal ukor, ker je sklicalo ne-
kakšen protestni sestanek proti
mitemu postopanju gl. odbora
napram prejšnjemu gl. tajniku
v zadevi poverbe, mesto da bi
gl. odbor odločno nastopil proti
njemu sodnijskim potom ali dru-
gače. Po daljši debati se skle-
ne, da se društvu št. 56 da za-
upnica. Proti gl. odboru se ni
postopalo. Kot sem razvidel, se
je nekaj pomečkalo, kar je sko-
ro neumljivo, kajti odbor je tol-
mačil, da je tudi dotično društvo
nekaj zakrivilo, ne samo gl. ob-
dor.Ostale prošnje in pritožbe
manjšega pomena se odobrilo
kot jih je predložil odbor. Kot
sem že zadnjič omenil, se de-
legacija udeležila skupne večerje
v ponedeljek večer v mestu Farrell,
Pa., ki je oddaljeno od Girarda
18 milj.Tako ob pričetku 15. seje dne
18. sept. zjutraj so se slišale su-
gestije, naj bodo govorniki krat-
ki, da se konvečno delo konča še
danes, ako mogoče, kar pa ni
mogoče. Problem, kdo bo trpel
denarne stroške, ki jih je zveza
imela z gotovimi društvu za ase-
ment, ker jim je denar zamrznil
v bankah, se reši z glasovanjem.
Sprejeto z 69 glasovi, da zadevne
vste trpijo prizadeta društva.
Delegat Polack od št. 3 predla-
ga, da zveza plača mladoletnim
dedičem posmrtno takoj, to je
njihovim postavnim varuhom,
ki naj jo vložijo kamor hočejo,
tako da zveza ne bo nosila od-
govornosti za take vste.Delegat Pucelj od št. 27 vpra-
šuje, zakaj se ne upoštevajo na-
ši domači slovenski advokati v
zadevah pri SDZ. Navaja slu-
čaj in predlaga, da se upošteva
najprej slovenske advokate, ako
so zmožni. Delegat Durn od št.
27 predlaga, da zveza pristopi k
National Fraternal kongresu.
Sprejeto. Nadalje se tudi skle-
ne, da zveza pristopi oziroma
pošlje svojega opazovalca na
konferenco Jugoslovanskih brat-
skih organizacij.Sledi razprava o poročilih gl.
odbornikov. Prvo pride na vrsto
poročilo gl. predsednika, kateri
odgovarja na vprašanja in po-
jasnjuje, nakar se poročilo vza-
me na znanje. Razprava o po-
ročilu I. gl. podpredsednika je
precej obširna zato, ker je on
obenem tudi oskrbnik zveznih
posestev. Na vprašanje, če se
posestva, ki jih je zveza prevze-
la, izplačujejo, odgovarja, da se
ne izplačujejo. Zveza ima 12
takih posestev, ki jih je bila pri-
siljena prevzeti pod svojo oskr-
bo. Na enajstih posestvih so
hiše, eno je prazno, ker so hiše,
ki je bila v slabem stanju; po-
dril. Dostavlja, da je več slu-
čajev, ko ljudje vidijo, da ne bo-
do več mogli hiše obdržati, pa jo
popolnoma opuste in zraven še
poškodujejo. Samo pri eni taki
hiši so znašali stroški za popra-
vilo \$350.00. (Taki slučaji se
dobe tudi pri drugih silenih or-
ganizacijah.)

Poročili ostalih dveh podpred.

sednikov se brez ugovora vza-
meta na znanje, tako tudi poro-
čilo sedanega zveznega tajnika
Gornika, ki je nastopil svojo
službo pred petimi meseci, po
pronajdbi poverbe, ki jo je za-
krivil prejšnji tajnik P. Kogoj.
Vname se obširna debata k po-
ročilom nadzornega odbora, po-
sebeno o Trčkovemu in Kačarje-
vemu poročilu. Prvi se je dobro
zagovarjal, Trček pa ni mogel
pojasniti nekega odstavka v
svojem poročilu. Ostra vpraša-
nja so bila stavljena tudi pred-
sedniku finančnega odbora. Kon-
čno se vsa poročila vzamejo na
znanje. Edino Cecilija Brodnik,
sedanja predsednica nadzornega
odboru, je dobila direktno zaup-
nico.Pod točko razno se sliši poro-
čilo, da je prošla kampanja za
pridobivanje novih članov stala
zvezo nad \$2,600.00. Zveza je
v prešlih letih nekaj nazadovala
v odraslem oddelku; ima pa mo-
lim farmarjem, ako se izvede.
Ako bomo glasovali za Sinclairja
in vse tiste kandidate, ki se strin-
jajo z njegovim programom in
so dobili večino glasov pri pri-
marnih volitvah in ako bodo iz-
voljeni, potem se nam ni treba
bati, da bi bili preganjani ali ce-
lo deportirani zaradi naprednega
mišljenja, in tudi fašizem ne bo
imel proste roke, da bi se razvi-
l kakor se razvija danes. Up-
ton Sinclair je znan sovražnik
fašizma. Ako bo izvoljen Frank
F. Merriam, se bo fašizem svo-
bodno razvijal in ne bo vzelo dol-
go časa, da pride na površje,
ker že sedaj precej visoko dvi-
ga glavo.Čital sem knjigo, v kateri se
opisuje moč fašizma v Združe-
nih državah, ki se razvija pod
imeni različnih organizacij. Lah-
ko rečem, da je veliko močnejši
kakor nekateri mislijo, in če
pride na površje, potem bo izob-
razba v naprednem duhu zatrta.
Ako pa bodo Upton Sinclair in
član njegove liste izvoljeni v
legislaturu, potem se bomo bolj
svobodno gibal in izraževali.Anton Jankovič,
poročevalec.

Vажnost volitev v Californiji

Fontana, Calif. — Po dolgem
molku se zopet oglašam. Ko sem
delal v industrijah, sem imel do-
stí časa za dopisovanje, pred o-
smimi leti pa sem se podal na
farmo v južno Californijo in od
takrat sem z delom preobložen.
Na farmi moram delati, pa če se
naredi za življenje ali ne, ker
zemlja se mora obdelati. V in-
dustrijah je drugače — ako nič
ne zaslužiš, tudi nič ne delaš,
ker je trg tako urejen oziroma
kontroliran, da kar ima farmer
prodati, je le malo vredno, v ne-
katerih slučajih tudi nič, za po-
trebščine, ki jih mora kupiti, pa
je določena visoka cena. Razume
se, dobilek pograbijo profitarji.Ni moj namen dalje razprav-
ljati o farmerstvu, ker imam
bolj važne stvari pred seboj,
namreč volitve. Volitve so po-
membna in koristna stvar, pa
tudi lahko škodljiva, odvisno je
le kako glasujemo. Ako glasuje-
mo za kandidate, kateri so pri-
pravljeni današnje razmere iz-
boljšati, delamo pravilno. Ako
glasujemo drugače, potem si
razmere še poslabšamo.Vsakemu je znano, da smo i-
meli v državi Californiji primar-
ne volitve 28. avgusta in sicer za
guvernerja in člane legislature.
Na demokratski listi je dobil no-
minacijo socialistični pisatelj
Upton Sinclair, na republikanski
pa sedanji guverner Frank F.Merriam. Bitka med tema kan-
didatoma se bo nadaljevala do
prihodnjih generalnih volitev 2.
novembra. Frank F. Merriam
nima nikakega konstruktivnega
programa za državo, ampak
poudarjal je v vsakem govoru,
da bo ljudi naprednega mišlje-
nja preganjal, jih zapiral in ce-
lo deportiral v kolikor bo v nje-
govi moči. Kot tak se je izvrsto-
no izkazal pri zadnji generalni
stavki v San Franciscu. On je
menjal največji reaktor, kar
jih je do sedaj California imela
na guvernerskem stolu, dočim je
Upton Sinclair eden najboljših
socialističnih pisateljev v zad-
njih 30 letih. On je storil zelo
veliko za izobrazbo revnega slo-
ja ne samo v Ameriki, ampak
njegove knjige so dosegle skoro
ves svet. Proučeval je tudi eko-
nomske položaj in na podlagi te-
ga sestavil program za svojo
kampanjo, ki se imenuje Epic
(Proč z revščino v Californiji)
in istega predložil volicem. Pro-
gram sicer ni socialističen, ka-
kor vpijejo nasprotniki, vendar
pa bo koristil delavcem in ma-
lim farmarjem, ako se izvede.
Ako bomo glasovali za Sinclairja
in vse tiste kandidate, ki se strin-
jajo z njegovim programom in
so dobili večino glasov pri pri-
marnih volitvah in ako bodo iz-
voljeni, potem se nam ni treba
bati, da bi bili preganjani ali ce-
lo deportirani zaradi naprednega
mišljenja, in tudi fašizem ne bo
imel proste roke, da bi se razvi-
l kakor se razvija danes. Up-
ton Sinclair je znan sovražnik
fašizma. Ako bo izvoljen Frank
F. Merriam, se bo fašizem svo-
bodno razvijal in ne bo vzelo dol-
go časa, da pride na površje,
ker že sedaj precej visoko dvi-
ga glavo.Čital sem knjigo, v kateri se
opisuje moč fašizma v Združe-
nih državah, ki se razvija pod
imeni različnih organizacij. Lah-
ko rečem, da je veliko močnejši
kakor nekateri mislijo, in če
pride na površje, potem bo izob-
razba v naprednem duhu zatrta.
Ako pa bodo Upton Sinclair in
član njegove liste izvoljeni v
legislaturu, potem se bomo bolj
svobodno gibal in izraževali.Prvi dan po primarnih voli-
tvah se je eden od demokratskih
voditeljev izrazil, da znak stranke
ne pomeni ničesar več. S tem
je hotel reči, da od sedaj na-
prej se ne bo oziralo na stranko,
ampak da se bodo vsi reakcio-
narji združili, demokratje in re-
publikanci, samo da dosežejo za-
dostno število glasov za poraz
Sinclairja. Pri volitvah v no-
vembu bodo vsi reakcionarji in
zaslepljeni bedaki skupaj na e-
ni strani za izvolitve Merriama,
na drugi pa inteligentni volilci,
ki razumejo današnji resni polo-
žaj. Neoziraje se na stranko, bo-
do oddali glas na dan volitev Up-
tonu Sinclairju in kandidatom
njegove liste. Bodimo inteligentni
in volimo Sinclairja in njegov
program Epic. Vsestransko se
tudi piše in govori, akoprav bo
Sinclair izvoljen, da se ne bo
moglo nič narediti in izboljšati
sedanjih razmer. Tem odgovar-
jam, da bi bil že to, če bo Sin-
clair sam izvoljen, velik protest
proti kapitalističnemu razredu,
ali mi imamo polno listo kandi-
datov za legislature, ki so bili
nominirani od Epic klubov in so
tudi dobili večino glasov pri pri-Čikasko razstava: Pete Stern iz
Flinta, Mich., operira 600,000-
voltni Tesla aparat v paviljonu
Milvaške šole za inženirstvo.marnih volitvah. Skoro je go-
tovo, da bodo tudi izvoljeni. O-
stane nam še eno, referendum,
ki se ga bodo volilci v Califor-
niji v polni meri poslužili, ako bo
treba.Ko čitam liste, vidim, da so že
nekatera mesta na robu propada
in tudi države. Federalna vlada
sama priznava, da bo prihodnjo
zimo 23 milijonov brezposelnih
in odvisnih od vladne pomoči. To
mi da misliti in zdi se mi, da se
bo tudi v drugih državah nekaj
sličnega pričelo, pa naj se ime-
nuje Epic, tehnokracija, "new
deal" ali marksizem. Zadnje je
seveda najbolj dvomljivo, ker
ljudstvo še ni zrelo za nekaj ta-
ko popolnega, ker marksizem za-
hteva izobrazbo, katere danes še
ni in je še ne bo tako hitro.Zeleti je, da bi uredništvo
Prosvete odločilo nekoliko pro-
stora in listu za agitacijo v prid
Sinclairju, ker Prosveta ni di-
rektno političen list. Mislim, da
uredništvo lahko stori to uslugo
in nam s tem pomaga do boljše-
ga rezultata pri volitvah v no-
vembu. — Anton Blasich.

Delavci za delavce

Milwaukee, Wis. — Kadar so
delavci na stavki, imajo ugodno
priliko, da spoznajo, kako veli-
ka je politična moč in čigave in-
terese varuje. Gotovo je, da ne
varuje delavskih ne farmarskih,
varuje le podjetniške in male
skupine bogatinov. Da je to
resnica, je razvidno iz delavskih
sporov. Kakor hitro gredo na
stavko, takoj naženejo proti
njim oboroženo silo. Najprej
pride policija, potem pa nalašč
za to najeti pretepači. Če pa ni-
so ti kos svoji nalogi, pridrvi pa
še vojaštvo samo zato, da čim
prej zlomijo stavko, ker to je v
korist podjetnikom in bogati-
nom.Pa ni le to, da oborožena sila,
ki izvira iz politične moči in ki
škoduje stavkarjem moralno,
ampak jih bije po glavah, stre-
lja vanje, vlačí v zapore in jih
drugače ponedolžnem trpinči.
Stavkarji ne narede nobene kri-
vice, ako niso provocirani, kot to,
da zastavkajo, da si izboljšajo
neznosne delovne razmere in pri-
bore večji kos kruha.Pa se vprašajmo, čigava je
policija in vojaštvo? Kdo jih
vzdržuje? Ali jih vzdržujejo sa-
mo podjetniki in bogatini, da ta-
ko zvesto čuvajo njihove inte-
rese? Nikakor ne! Vzdržuje
jih splošno ljudstvo z davki, ka-
tere plačujejo največ delavci in
kmetje, ker so v večini. Zato
pa bi morala policija in vojaštvo
v največji meri čuvati delavske
in kmetijske interese. Pa jih ne,
ker imajo podjetniki in bogatini
politično moč v svojih rokah, ker
so jim jo dali delavci in kmetje
na volilni dan s tem, da so gla-
sovali za njihove kandidate.Podjetniki in bogatini se za-
vedajo, da je politična sila naj-
koristnejša, zato so pa tesno
združeni v svojih dveh strankah
s tem tudi zagotovljeni za
svojo zmago. Nekateri glasuje-
jo za demokrate, drugi za repu-
blikance, kapitalisti pa zmagajo,
če zmaga ta ali ona teh dveh
strank. Zbogom ljudstvo se se-
daj zaleti v eno stranko, potem
pa v drugo, v obeh pa so njegovi
nasprotniki. Je baš tako, kot
takrat, ko sem čital nekoč v li-
stu, da je neka družba ulične
železnice dala na glasovanje me-
ščanom, če sme za 3 cente zvi-šati vozino na ulični.
vanja vredni meščani so
sovali z veliko večino z
s tem dali družbi letno iz-
žepov precej lepih tisoč.
Potem pa so se pritoževali
da je vozina previsoka.Tako si lomijo vratov
delavci in farmarji, ker
jejo za kapitalistične kandi-
di ki so njihovi največji na-
niki. Kapitalisti imajo
vsega preveč, pa dobijo v
roke še politično silo, s
lahko strašijo in vladajo
stvo, tako da ostanejo del-
kmetje njihovi popolni
Ali ni to ironija, da
more biti? Ali ne bi
farmarji prav tako lah-
vali za svoje delavske ka-
kot glasujejo za svoje so-
ke? Kapitalisti naj sami
jejo za svoje kandidate,
pa za svoje, pa bomo vid-
bo zmagal. Kapitalisti
ne, ker oni štejejo koma-
10 do 15 odstotkov ce-
prebivalstva, potem bo
gotovo na naši strani.V navadi je, da bossi
varnih in pri delu sploš-
varjajo delavce, naj volijo
pitalistične kandidate. De-
lavec pove odprto, da ne
često pripeti, da zgubi de-
lavec, ki razume svoj
bo ostal previden v vseh
jih, na volilni dan pa b
svoj glas delavskemu ka-
tu. Tak delavec bo zna-
diti dobro od škodljivega
ne bo nasledel kapitali-
nakanam in se ne bo izpo-
nevarnostim, da zgubi d
on ve, da sme glasovati
volji, pa naj trobijo
štreberji kar hočejo. V
veden delavec ve, kaj je
va dolžnost napram
razredu in se ne bo udi-
pitalističnim zavajalcem
nite, da v volilni celici
in nihče vam ne sme kra-
vice, da ne bi smeli s
glasovati.Delavci in farmarji, na-
dan vsi na voliče in glas-
ko, kakor zahtevajo vaš
ski interesi! — JosephNaši prepri. — Načrt z
West Allis, Wis. — V č
čitamo razne pritožbe o
onem. Depresija dela
zadovoljne, ker prevlad-
manjkanje na vseh konci
Ruda pravi, da ne mar-
ničesar opraviti s socia-
tudi na delavske časo-
mara biti naročen.Mrs. Kristina Mosly s
letarcu pritožuje nad
Franceljnom v obrambo
imena. Na piko je vz-
urednika Proletarca in
žuje nad njenim "pokva-
dopisom.Rado Staut se je spr
F. Novaka, češ, da ni
business pri listu in v
Obzoru je napisal dolgo
jado, podobno lavantam
tanjam. ltd. itd.Rojaki, tako ne bo š
sme iti. Volitve se bli-
prepir, ki se je sedaj
bo koristil napredku. K
za napredek in izboljša-
mer, dela tudi napake in
napak se tudi uči, kdor
zna. Zato apeliram na
razum vseh prizadetih, d
trudijo in sledijo mojem
logu, da se zavzre vsa na
na polemika ali pa odloči
nejši čas, po volitvah. Z
pa skličimo sestanek pri
F. Kralju, katerega naj
leži vsi, ki mislijo, da
godi krivica. Toda navi-
bodo le Slovenci in naj
da v obraz kar mislijo.
nes grem na agitacijo
shod in če se bomo zedin-
bo absolutna svoboda z
na, shod se bo vršil nep-
sko in vsa stvar bo osta-
nami.Čemu se bi pripravili v
sti, kar se tiče naših zade-
nih naselbinah? Lahko
med seboj rešimo naše
zadeve v korist nas vse
daj ni čas prepira, pač pa
dela, ako hočemo doseči
pri volitvah. Na uredniš-
v Proletarca pa sp
svete in pripravljiva v
da z vsako prepirljivo v
v dopisih počakata. Lah
učijo izkušnje, da kjer se
rata dva, tretji dobilek
Shod, ki ga imam v mis-
pravočasno naznanjem in
da bo uspešen, le malo po-
nja je treba.

Jože Radelič

Tekstilna stavka: Delavci v svilopredilnicah v Patersonu, N.
J., stopajo v veliko stavko.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

FINANČNEGA PRE- GLEDNICA

Kumu so ubili financarja iz
... ki je prišel nadzorovati
...

Kumu je na Jernejevo ne-
vedno zelo živo. Ljudje
... vseh strani, obenem
... kuhinjske žganja. Iz
... sta prišla na Kumu dva
... da nadzirata množico
... morebitne pretepe,
... takih romanjih tako ra-
... pa je prišel finan-
... Anton Kovačič, da
... žganja pri kme-
... gostilni na Kumu so pili
... iz kumljanskih hri-
... delavcev iz Zagor-
... zaposleni pri gradnji
... do Litije.

Kovačič nekaj izzival,
... poročil spet je men-
... nekemu žganje-
... kaj, po polnoči so ga
... fantje zunaj gostilne
... mu zadali okrog
... do v telo. Močno kr-
... je obvezal za silo neki
... iz Zagreba, ki se je baš
... na Kumu, na to pa so ga
... v dolino ter z vlakom
... ljubljansko bolnišni-
... pa je že naslednji dan
... poškodbam.

ŽELEZNIŠKA NESRE- ČE BREZ ČLOVEŠKIH ŽRTEV

... pred Radovljico sta
... oboje lokomotivi
... Gre morda
...?

25. avgusta bi bila kmalu
... huda nesreča potnike go-
... potniškega vlaka, ki
... iz Ljubljane opoldne.
... vlak z dvema loko-
... v klanec pred Radov-
... potniki nenadoma začu-
... sunek, da je vsa prtlja-
... s polic ter je bilo ne-
... od tega poškodova-
... neznatno. Ko so se v
... skozi okna, so opa-
... ležita obe lokomotivi
... ob progi in da so ju
... le borovci, da se nista
... po strmem bregu v
... Save. Iztrijen je bil tudi
... voz, vsi drugi vozovi in
... pa so ostali nepoškodovani.

... v nesreči je, da se stro-
... in kurjačem ni pripel-
... buda. Strojvodjo in
... prve lokomotive, Fran-
... v Franca Brzjajala,
... loku vrglo z loko-
... ter sta se oba odtakljala
... v dolino. Ko sta se
... zavedela, nista nič vede-
... je zgodilo. Splazila
... nazaj na progo ter našla
... lokomotivo prevrnjeno,
... prevrnjena pa tudi drugo
... Strojvodja druge
... Rudolf Dovgan in
... Franc Koprivnik sta
... prestala le strah, do-
... nista nikakih poškodb,
... je tudi Koprivnika sunek
... stroja po bregu, Dov-
... je le s težavo izkoba-
... prevrnjene lokomotive. Lo-
... sta se postavili prav
... s kolesi kvišku. Iz
... je uhajala para in bali so
... bi kotle razneslo, kar pa
... zgodilo. Tračnice so bile
... 60 metrov pred loko-
... odtrgane.

Ljubljane so takoj prispeli
... delavci, iz Maribora
... žerjav za dviganje lo-
... . Do noči se je promet
... prestopanjem, ponoči pa
... popravili, tako da se je
... naslednje jutro vršil

... pa seveda še leži-
... progi ter bo trajalo kake
... preden ju bodo dvig-
... žerjav je prepeljeval v želez-
... delavnico v Maribor, kjer
... pregledali in popravili.
... prišlo do nesreče?
... se, da je os lokomotive
... in da je zaradi tega prišlo
... . Vendar pa listi nič
... ne poročajo, le Sloven-
... je napovedal, da bo o

vzrokih nesreče izdala službena
agencija Avala komunik, ki pa
do danes še ni izšel, čeprav so
potekli že štirje dnevi od nesre-
če. Če bi progo razkopali močni
hudourniki v tem deževnem
vremenu, bi to gotovo že sporo-
čili. Zato domneva javnost, da
gre morda res za zlom oči ali pa
za zločinški atentat. Počakati
bo treba, morda čez kake dni
vendarle izide uradni komunike
o vzrokih nesreče.

Strojvodja in oba kurjača, ki
jih je sunek vrgel iz lokomotiv,
imajo le majhne praske po telesu;
nekaj potnikov pa je dobilo
buste po glavi, ker je popadala
nanje prtljaga. Huda pa bo se-
veda materialna škoda.

Velik politični proces v Zagrebu

V Zagrebu se je začel 3. sep-
tembra velik proces proti odvet-
niku dr. Ivanu Pernarju ter
osmim soobtožencem, med kate-
rimi se nahajajo tiskarski de-
lavci, dijaki in celo upokojen
podpolkovnik. Obtoženi so, da
so sestavili, tiskali in širili dva
letaka, prvi je bil naslovljen na
"Hrvatski seljački narod!", dru-
gi na "Hrvatski narod." Dva
stavca sta obtožena, da sta le-
take tiskala v 8000 in 50.000 iz-
vodih. Letake je baje sestavil
ter tisk plačal odvetnik dr. Ivan
Pernar, znani radičevski nekdan-
ji poslanec.

Oba obtožena stavca sta pri-
znala, da sta letake res natisnila
in da ju je naročil dr. Pernar.
Dobila sta plačanih 2000 in 5000,
torej skupno 7000 Din. Storila
sta, ker sta pač potrebovala de-
nar. Dr. Pernar je v preiskavi
tajil, da bi bil sestavljen letaka,
kasneje pa je le priznal, da je
tekst enega letaka res sestavil
on, ne pa drugega.

Na razpravi sta oba stavca,
brata Horvat priznala, da sta
natisnila en letak, nista pa pri-
znala, da bi bila natisnila tudi
drugega.

Razprava bo trajala več dni
ter bomo o izidu še poročali.

Našli okostje ponesrečenega
turista. V nedeljo je lovski ču-
vaj na Okrešlju našel okostje
ponesrečenega turista, katerega
identiteta še ni ugotovljena.
Ravnatelj Celjske posojilnice
Drago Kralj je šel na lov na
Okrešlju. Ustrelil je lepega
gamsa. Ko je šel lovski čuvaj
Plesnik iskat gamsa, je našel
pod skalnato steno okostje ne-
znanega turista. Turi se je
ponesrečil najbrže že lani. Ker
nobenega domačina ne pogreša-
jo, gre najbrže za tujca. Okost-
je so prepeljali v Solčavo.

Streša je tresčila v gospodar-
sko poslopje posestnice Malčke
Ermanove v Stari vasi nad Vid-
mom-Krškim. Poslopje, v kate-
rem je bilo mnogo sena in slame,
se je vnelo in je škoda zelo veli-
ka, ker je poslopje čisto pogore-
lo. Pač pa je uspelo gasilecem,
da so požar omejili in so osta-
la sosedna poslopja nepoškodovana.

Avstrija ščuva proti Jugosla- viji.—Avstrijski režimski tisk

(druga tiska v Avstriji prav
za prav itak ni) piše zadnje ča-
se zelo rad o tem, da Jugoslavija
ščiti hitlerjevske begunce iz Av-
strije in da tudi finančno poma-
ga taboriščem, v katerih so av-
strijski begunci. Trdi tudi, da
se je center protiaustrijske pro-
pagande prenesel iz Monakovega
v Jugoslavijo. Jugoslovanske
oblasti odločno preključujejo te
domneve. Res pa je, da se je
razmerje med hitlerjevsko Nem-
čijo in Jugoslavijo zelo zboljšalo
od trgovinske pogodbe med obe-
ma državama in da postaja to
razmerje čedalje bolj prijateljs-
ko. Saj se baje prav te dni
mudi v Beogradu Hitlerjev taj-
nik za zunanje zadeve, Nemčija
kakor Jugoslavija sta si edini
v nasprotovanju italijanskega
protektorata nad Avstrijo. Nem-
čija želi Avstrijo zase ter je za-
radi tega proti Italiji, Jugosla-
vija pa je tudi proti italijanske-
mu protektoratu nad Avstrijo,
ker vidi pač v tem obkrožanje
Jugoslavije s strani Italije in
njenih zaveznic, Avstrije in
Madžarske. Prijateljstvo med
Jugoslavijo in Nemčijo je torej
razumljivo, v zunanji politiki
imata v marsičem enako nazi-
ranje in enake želje.

Utonil v narasli Dravi.—V
zadnjem deževju je tudi Drava
zelo narasla in je na mnogih
krajih tudi prestopila bregove
ter odnašala debela, deske in dr-
va. V Mariboru so mnogi siro-
maki lovili iz Drave drva, da bo-
do imeli vsaj malo kurjave za
zimo. Tem je torej povodenj
prinesla srečo. Med drugimi je
tudi posestnik Anton Križaj,
star 30 let, v Kamnici lovil drva
iz Drave. Pri tem mu je poma-
gala žena. Ko sta dne 27. avgus-
ta pri Mariborskem otoku lovi-
la drva, se je Križaj preveč sklo-
nil nad vodo, izgubil je ravno-
težje ter padel v Dravo. Valovi
so ga takoj pogoltnili in njego-
vega trupla še niso potegnili na
breg. Zapušča poleg vdove tudi
tri nedorastle otroke.

Velikega morskega psa so
ujeli ribiči v Gornjem Jadranu,
Morski pes je prišel najbrže iz
oceana ter krenil v Jadransko
morje. Tu se je pri Grabrovem
zapletel v ribiško mrežo in ribiči
so imeli mpogo dela in težkega
truda, da so ga ukrotili in ubili.
Prikazen je izredno lep eksem-
plar: dolga je 7 metrov 60 cm,
tehtala pa je 2.400 kil. Ko so ji
otrebili drobovje, je vendar še
tehtala 1800 kil. Ker je bilo
drobovje prazno, je morskoga
psa pritiral v Jadran najbrže
glad. Je to najbrže tisti, ki je
že nekaj časa rogovilil pri Opa-
tiji. Ribiči so sklenili, da od-
peljejo morskoga psa v Ljublja-
no ali Zagreb. Naložili so ga na
tovorni avto, pri Delnicah pa so
imeli defekt ter je transport ob-
stal. Tedaj se je pobrigal za
stvar Zagreb, kjer bo nekaj dni
zverina razstavljena občinstvu
na ogled, potem pa jo pripeljejo
tudi v Ljubljano, kjer jo bodo
strokovnjaki mumificirali. Ze
transportu naproti je iz Ljub-
ljane odhitel univ. profesor dr.
Serko, da poskrbi, da bo morski
pes dobro ohranjen prispel v
Ljubljano. Za mumificiranje bo-
do porabili kakih 400 litrov raz-
nih kemičnih raztopin.

Posojilo za popravo hiš

25.000 denarnih zavodov, raz-
tresenih po vseh krajih te de-
žele, je pripravljen dajati po-
sojila hišnim posestnikom za
popravke in dogradnje. To je
ena izmed točk ogromnega vlad-
nega programa, ki je nedavno
stopil v veljavo, in katerega
svrha je doprinesiti kvečjemu
zaposlenju in istočasno zausta-
viti razpadanje hiš in njihovo
zgubo na vrednosti. Tekom teh
let depresije so vreme in ele-
mentarne prilike počasi uničile
nič manj kot 25 milijonov hiš v
tej zemlji. Barva na lesenih
hišah blede, strehe propuščajo
vodo, stene in zidovi razpokajo
— in konec je hiše. Večinoma
lastniki niso mogli zaustavljati
to propadanje, ker nimajo sred-
stev za popraviljanje.

Po načrtih najnovejšega vlad-
nega oddelka, Federal Housing
Administration (FHA), ima
vsak odgovorni hišni posestnik
priliko izposoditi si denar na
svoje osebno odgovornost ob
razmeroma nizkih obrestih pod
pogojem, da se izposojeni denar
rabi za popraviljanje oziroma
dogradnjo nepremičnin. Fede-
ralna oblast je s tem rešila
vprašanje pomanjkanja kredi-
ta, in to na tak način, da je u-
stanovila National Mortgage
Associations, katerim se stavijo
na razpolago potrebne vase. Na-
dalje se je dovolilo narodnim
bankam dajanje kredita preko
dosedanjih omejitev.

Posojila ne bodo prihajala
direktno od vladnih agencij,
marveč potom narodnih in držav-
nih bank, trust kompanij,
industrialnih bank ali hranil-
nic, stavebnih in posojilnih za-
drug in sličnih denarnih usta-
nov. Vsak odgovorni hišni po-
sestnik si more izposoditi od
\$100 do \$2000 na vsako hišo, ki
jo poseduje (kvečjemu na pet
hiš). Posojilo se more povra-
čati v mesečnih obrokih za dobo
treh let. To posojilo ne zahteva
hipotekarnega jamstva
(mortgage) ali kakih drugih
garancij. Edino se zahteva, da
hišni posestnik podpiše svojo
lastno zadolžnico.

Predno se taka zadolžnica
(nota) sprejme, mora izposoje-
vatelj dokazati, da je lastnik
nepremičnine, da so davki in
obresti na hipotekah plačani in
da nima obveznih plačil več
kot 20% svojega letnega do-
hodka. Torej njegov dohodek
iz vseh virov mora biti petkrat
večji kot so letna plačila, na
katera se je obvezal.

Ves izposojeni denar treba u-
porabiti za popravke in dograd-
nje nepremičnine. Drugače ga
more upotrebiti kakorkoli mu
drago. On more na primer de-
lati sam in uporabiti vse po-
sojilo za plačanje materiala.

Na vsakih \$100 posojila mo-
ra izposojevatelj plačati vna-
prej \$5 za posojilo. On zato
sprejema \$95 in, ako želi plačati
mesečno, more povračati po \$8
na mesec. Drugih stroškov ni.

Trgovske tvrdke in farmarji
imajo pravico do posojila ob
istih pogojih. Obroke more far-
mar plačati sezonalno namesto
v mesečnih obrokih.

Ostanke zgorlega parnika Morro Castle ogledujejo.

Vse nadaljnje podatke naj-
dejo zainteresirani v ilustrirani
brošuri "How Owners of Homes
and Business Property Can
Secure the Benefit of the Na-
tional Housing Act." Ta "book-
let" se more dobiti zastoj, ako
se piše na Federal Housing Ad-
ministration, Washington, D.
C. — FLIS.

S stavkovne fronte teks- tilnih delavcev

Unija se je obrnila za pomoč na
transportne delavce. — Nekaj
vesti o teroriziranju stavkar-
jev.

Washington. — (FP) — Za-
vedajoč se, da importiranje
tekstilnih izdelkov iz drugih
dežel lahko oslabi tekočo gene-
ralno stavko, se je United Tex-
tile Workers unija obrnila na
vse transportne delavce za po-
moč.

Mornarski, pristanišni in
drugim transportnim unijam je
poslala apel, naj ne nakladajo
ali razkladajo ter prevažajo ta-
kih tekstilnih izdelkov, ki so v
normalnih časih izdelani v A-
meriki. Kakšno stališče zavza-
mejo prizadete unije, se še ne
ve.

Francis J. Gorman, načelnik
stavkovnega odbora, je rekel o
novici, da se avtni in jeklarski
baroni pripravljajo na znižanje
mezd, da je to dokaz, da delajo
vsi podjetniki skupaj. "To vam
je organizacija!" Avtni in jek-
larski magnati pripravljajo re-
dukcijsko predvsem, da pomaga-
jo potlačiti tekstilne delavce, je
Gormanovo mnenje.

"Borimo se proti najmočnej-
šim interesom v Združenih
državah," je nadaljeval Gor-
man. Nikdar jih nismo podce-
njevali, vemo pa, da imamo de-
lavsko silo na svoji strani."

Spravil se je tudi nad tekstil-
ni "delavski" odbor, ki je krea-
tura podjetnikov. "Če ta odbor
dobi še kaj denarja, bo to po-
menilo le toliko večjo silo za vr-
ženje delavcev še na nižjo toč-
ko." Stavko je v veliki meri za-
krivil ta odbor, ker je bil slep
za vse pritožbe unije in ni pod-
vzel nobenega koraka za odpra-
vo "natekalnega" sistema pri de-
lu, po katerem mora delavec sto-
riti dvakrat ali celo štirikrat
več ko pred pravilnikom.

Gorman je ožigosal tudi ko-
muniste radi cepitve delavcev.
Smatra jih "za naše večje so-
vražnike kakor so podjetniki".
Glavni odbor je razposlal krajev-
nim unijam svarilo, naj se ne
bratijo s komunisti.

V glavni sta prihajajo dnev-
no poročila o nasilju proti stav-
karjem. Tipična situacija je za-
jeta v tehle telegramih:

"Narodna garda podi pikete z
nasajenimi bajoneti čez cesto,
na železniško zemljo in v svoje
taborišče," pravi brzojav iz Bur-
lingtona, N. C.

"Deputiji in milica so obrnili
na pikete močne curke vode, jim
groze s puškami in bajoneti. Ta
situacija prevladuje v Greenvil-
lu, Lancasterju in v Chesterju,"
se glasi telegram iz Ninety Six,
S. C.

"Delavce, ki so hoteli zastav-
kati, so pobojniki in milica zapo-
dili pri vratih nazaj v tovarno
z nasajenimi bajoneti", so br-
zojavili iz Chesterja, S. C.

"Governor je okrog Lanetta,
Ala., dal namestiti artilerijo,"
pravi brzojav iz Granga, Ga.
"Nekatere mostove preko reke
na meji so porušili, vsi so pa za-
straženi in je vsakdo preiskan
ter vprašan, če je unionist. Sled-
nje vse zavrnejo (alabamske ob-
lasti)."

"Oboroženi čuvaji so zastra-
žili vsa pota k Dixie Mercerizing
tovarnam. Iščejo prilik za pro-
vokacije, da dobe narodno gardo
na pomoč. Pred tovarno so pu-
ške, železne palce in rinke za
pretepanje", se glasi poročilo iz
Lupton Cityja, Tenn.

Čiščenje v Nemški delavski fronti

Dreaden, Nemčija. — Čišče-
nje v Nemški delavski fronti, ki
je pod kontrolo nacijev, se na-
daljuje. Po resignaciji dr. Ley-
ja, načelnika te organizacije, je
postal druga žrtev "čiščenja"
dr. Brueckner, visok uradnik v
ministrstvu dela in načelnik de-
lavskega bolniškega in smrtnin-
skega sklada. Večje število nje-
mu podrejenih uradnikov je bilo
tudi odstavljenih.

Volitve pri Rock Island železnici

Chicago. — Sest tisoč delav-
cev pri Rock Island železnici i-
majo z glasovanjem odločiti, ali
naj jih reprezentirajo unije, ki
so veljane v Ameriški delav-
ski federaciji, ali kompanijska.
Volitve se vrše pod nadzor-
stvom vladnega delavskega od-
bora.

ZAHVALA

V dolžnost si štejem, da se
javno zahvalim hčerama, soso-
dom in prijateljcem za veselo
presenečenje, ki sem ga dožive-
la za moj "god" imeni dan, dne
3. septembra zvečer. Za ta ve-
čer me je povabila moja hči Ma-
ry na večerjo in nič nisem sluti-
la, kaj se bo ta čas doma pri-
pravilo. Ko so me zopet pripe-
ljali nazaj domov, je bila v hiši
tema in vrata so bila zaklenjena,
kar naenkrat se pa odpro vrata
in zasvetile so se luči in iz grl
je zadonelo "Surprise", na kar
vstopim in zagledala sem polno
hišo mojih prijateljev in vse pri-
pravljeno za zabavo.

Z mojim se prav iskreno za-
hvaliva vsem, ki ste prispevali,
da sem dobila tako lepo darilo in
tako prijetno zabavo. Posebno
lepa hvala mojima hčerama Ma-
ry in Jennie in našim sosedom
Joe in Mary Birtch. Zavedava
se, da ste imeli dosti truda, da
ste vse to pripravili. Ta večer
nama bude ostal v trajnem spo-
minu. Vaša, Mariana in Jakob
Rode, 1126 Wadsworth Ave., N.
Chicago, Ill.—(Adv.)

Ali ste že naročili Prosveto
ali Mladinski list svojemu
prijatelju ali sorodniku v
domovino? To je edini dar
trajne vrednosti, ki ga za
mal denar lahko pošljete
svojcem v domovino.

Tekstilna stavka: Prizor v Concordu, N. C., kjer je milica ubila 10 stavkarjev.

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

Stala je na kraju odkopa oprta na lopato. Bila je slabe volje, gledala jih je topo, ne da bi ubogala. V rdečkastem svitu svetilk jih je komaj videla docela nage kakor živali, tako črne in umazane od znoja in premoga, da je njihova golota ni nič motila. To je bilo grozno delo, opičja hrbitišča so se vzpenjala, peklenški privid umazanih udov, ki se izžerpavajo med zamoklimi udarci in vzdihli. Toda oni so jo gotovo bolje razložili, kajti krampi niso več udarjali in posmehovali so se, ker je bila slekla hlače.

— E, le pazi se, prehladila se boš!
— To so ti stegna! Kaj neda, Chaval, dva bi jih imela dovolj.
— Ho, kakšen pogled. Dvigni no tisto. Više, više!

Chaval se je znesel nanjo, ne da bi se zme-nil za posmeh.

— Kakopak, tri sto hudičev! . . . O, svinjarije bi ji je godile! Kar do jutri bi stala in jih poslušala.

S težavo je Katarina naložila hunt in ga je la porivati. Hodnik je bil preširok, da bi se mogla na obeh straneh upirati v stojke, a boste noge so se ji zapletale med tračnicami, ko so iskale opore. Rinila je počasi s predse iztegnjenimi rokami in pognjenim životom. Kadar je šla mimo ilovnatga zidu, je spet trpela vročino, znoj jo je takoj v ogromnih kapljah obilil po vsem telesu kakor ob nalivu. Komaj na tretjini pota je bila že vsa premočena, skoraj slepa in vsa črna in blatna. Ozka srajca je bila kakor namočena v črnilo, oprijemala se je kože, zganila jo je gor do križa, ko je premikala stegna. Tako ji je bilo hudo, da se je morala spet ustaviti.

Kaj neki ji je bilo danes? Nikoli še ni čutila tolikne teže na sebi. Najbrže je bil kriv slab zrak. Tu je človek udihal najrazličnejše izparine, ki so uhajale iz premoga, žuboreč kakor studenček, včasih v taki množini, da svetilke niso hotele goreti, a treskavega plina je bilo toliko, da jim ga ni bilo ni mar, saj ga je sloj z dneva v dan izpuhteval delavcem pod nos. Dobro je poznala ta slabi duh, ta mrtvi zrak — kakor so mu rekli rudarji — ki je bil spodaj težak in dušljiv, zgoraj pa redek in vnetljiv ter je včasih z enim samim treskom porušil vse rove in pobil na stotine ljudi. Že izza mlada ga je toliko požrla, da se je čudila, da ga tako slabo prenaša ter da ji brni po ušesih in jo žge v grlu.

Nič več ni mogla prestatati, morala si je sleči tudi srajco. Prava muka je bila zanjo ta cunj, katere najmanjša gubica jo je rezala in žgala. Hotela je še vlačiti, zato se je morala vzdržati pokoncu. Mislija je, da se bo na prepregališču spet oblekla, brž je metala vse raz sebe, vrvo, srajco, tako mrzlično, da bi strgala s sebe celo kožo, če bi jo mogla. In zdaj je ta usmiljenja vredna samica spet garala in se mučila kakor fajakarsko kluse v cestnem blatu ter je bila za ljubi kruhek vsa umazana od znoja po križu in blatna gori do trebuha. Po vseh štirih je rinila hunt.

Toda spet jo je obšel obup in četudi je bila naga, ji ni odleglo. Kaj naj vrže še raz sebe? Po ušesih ji je brenčalo, da je skoro oglešela, v sencih jo je stiskalo. Zgrudila se je na kolena. Zdelo se ji je, da svetilka, ki jo je spu-stila med premog v hunt, ugaša. Samo to si je prizadevala v zmedeni misli, da bi privila stenj. Dvakrat je nameravala pregledati svetilko, a obakrat ji je začela pojemati, kakor da ji primanjkuje zraka, ko jo je postavila predse na tla. Nenadoma je svetilka ugasnila. In zdaj se ji je jelo v temi vse suhati, v glavi se ji je zvrtele, srce ji je bilo zmerom slabše, ponehavalo je utripati, odrevenelo je od te strašne utrujenosti, ki ji je legala na ude. O-

mahnila je vznok, hropla je na tleh v stru-pnih plinih.

— Zdi se mi, vraga, da spet lenuhari, je zagodrnjal Chavalov glas.

Vrh odkopa je prisluskoval in ni slišal dr-dranja koles.

— Hej, Katarina, kača prekleta!

Glas se je izgubljal v temnem rovu, toda ni-ti dihi ni odgovorili.

— Ti bom že pomagal, da se boš zganila!

Nič se ni premaknilo, še zmerom je bilo ti-ho kakor v grobu. Divji je planil in stekel s svetilko tako silovito, da bi se bil skoraj pre-vrnil preko njenega telesa, ki mu je zastav-ljalo pot. Zijaje jo je gledal. Kaj neki ji je? To menda vendar ni naredila le na videz, da bi se mogla prespati. A svetilka, ki jo je po-vesil, da bi ji pogledal v obraz, je hotela ugas-niti. Dvignil jo je in jo je spet povsili, zdaj se mu je posvetilo: onesvestila se je zaradi slabega zraka. Njegova jeza se je na mah utolažila in vzbudila se je v njem spričo tova-riša, ki je bil v nevarnosti, rudarska požrtvo-valnost. Že je vpil, naj mu prinese srajco, pa je vzel v naročje to golo, onesvečeno dekle in jo dvignil koliko moči visoko. Ko so mu vrgli njeno obleko čez rame, je tekkel, držeč v eni roki to breme, v drugi pa obe svetilki. Globoki rovi so se vili, bežal je, zavijal zdaj na desno, zdaj na levo, iskal je življenja v ledenem zra-ku s planote, ki je pihal iz ventilatorja. Na-posled se je ustavil, ko je zaslišal žuborjenje izvirka, ki je vrel izpod skale. Bil je na križi-šču velikega izvoznega rova, po katerem so nekoč vlačili hunte iz Gaston-Marieja. Vleklo je kakor ob viharju, zrak je bil tolikanj mrzel, da ga je spreletelo, ko je sedel na tla in se na-slonil ob stojke s svojo ljubico, ki je bila še zmerom nezavestna in je ležala z zaprtimi očmi.

— Tak, Katarina, križ božji, nikar ga ne lomi . . . Malo se primi, da bom tole pomohl v vodo.

Prestrašil se je, ker je bila tako mehka. Ven-dar je omočil svojo srajco v izvirku in ji umil obraz. Bila je kakor mrtva in pokopana na dnu zemlje s tem šibkim, zaniknim telescem nerazvitega dekleta, ki je komaj kazalo za-kasnele mladostniške oblike. Potem je spre-tel drget otroška nedrija, trebuh in stegna te uboge sirote, ki je bila prezgodaj ob devi-štvo. Odprla je oči in zajecjajala:

— Zebe me.

— Oh, čeprav, da si se le ogasila! je vzklik-nil Chaval, ki mu je odleglo.

Oblečil jo je, lahno ji je nadel srajco, klet je, ko ji je s težavo natakla hlače, kajti sama si ni mogla nogo pomagati. Vsa je bila še omamljena in ni vedela, kje je in čemu je na-ga. Kako se je le upala vreči vse raz sebe? Ko se je zavedela, jo je bilo sram. Pa ga je izpraševala, ali so jo drugi videli takšno brez vsega; ko bi imela vsaj robec okrog pasu, da bi se z njim pokrila. On pa se je šalil in si izmišljal istorije, češ, da jo je nosil sem pred vsemi tovariši, ki so stali v vrsti na obeh kra-jih. Le kaj jih je bilo, da ga je ubogala in da je molela zadnjico v zrak! Nato pa se ji za-klinjalo s častno besedo, da tovariši nič ne vedo, ali ima okroglo ali oglasto, tako da je tekkel.

— Hudiča, saj bom še zmrazil, je dejal in se jel tudi oblačiti.

Se nikoli ga videla, da bi bil tako dober. Po navadi je morala za vsako prijazno besedo, ki ji jo je privoščil, preslišati vsaj dve žaljiv-ki. Kako lepo bi bilo živeti tako v slogi! Vsa oslabela od utrujenosti se je raznežila. Na-smehnila se mu je in mu zasepetala:

— Poljubi me!

(Dalje prihodnjak.)

prijaznejši kakor drugače, in ko se je približala usodna ura, se je odpetjal s taksijem proti označeni kavarni.

Lokal je bil skoraj prazen. Philibert si je izbral prostor pri oknu v kotu, od koder je imel najlepši razgled.

— "S čim vam smem postreči?"
— "Prinesite mi turško kavbo in kozarček likerja!"

Philbertu je bilo okrepljeno za srce resnično potrebno, iz-praznil je kozarec na dušek. To-da niti za trenutke ni odvrnil oči od hiše nasproti. Kadarkoli je privozil mimo kak avto, mu je jelo srce divje razbijati, to-da noben voz se ni ustavil pred ono hišo.

Četrta četrtja je minevala, o pregrešnem paru pa nikakega sledu. Philibert si je dejal:

— "Nemara pa le ni res. Ne-mara me Toinette sploh ne va-ra? . . . A če pride jutri? . . . Natakara, še en kozarček!"

Toda zaupanje mu je pregnal nov premislek:

— "Kaj pa, če imata sestanek že pozneje?"

Ura je bila štiri. Philibert je v svoji nestrpnosti popil že pe-ti kozarček likerja in tretjo skodelico črne kave.

Ko se je ogledal po kavarni, je z začudenjem opazil, da je bila že skoraj polna. Mize pri oknih so bile vse zasedene; vsi gostje so se zdeli zelo nestrpni, pridno so praznili likerje, ne-strpno kadili in nemo sedeli, kakor da drug drugega ne po-znajo.

Philbertu je bilo po petem kozarčku že prijetno toplo in domačno. Tudi razdražen ni bil več kakor prej. Zdaj je le še iz navade gledal na hišo na-sproti.

— "Natakara, še en kozarček!"

Natakara je bil prijazen mlad mož. Philibert se je spustil z njim v pogovor, da mu čakanje do petih hitreje mine.

— "Dosti dele, kaj? Kakor vi-dim, vam ne gre slabo," je me-nil Philibert.

Natakara je skomignil z ra-meni in se diskretno nasmeh-nil.

— "Res . . . čudno . . . Lokal je poln, čeprav je bil drugače ob-tem časom zmerom prazen . . . Tu mora biti nekaj vmeš."

— "Mislite? . . . Nekam skriv-nostno se smehljate, prijatelj!" je menil Philibert.

Natakara je obotavljaje se od-govoril:

— "Stvar mi je nerazumljiva. Vem le to, da je prišlo pred ne-kaj dnevi k nam več bohemov: pisatelji, umetniki in podobni, skratka, ljudje, ki nimajo dosti pol palcem. Ko je bilo treba plačati, ni bilo denarja nikjer. Šef je hotel poklicati redarja, da jih aretirajo, pa mu je eden od njih obljubil, da ga bo oškodo-val. Ne vem, kaj je imel v mi-slih, rekel je samo, da jamči, da bo lokal dan za dnem poln . . . In izpolnil je besedo!"

Philbertu so se zdajci odprle oči. Hlastno je plačal in osra-močen zapustil kavarno.

— "Nezaslišano!" je mrmral ve-nomer, ko je hitel v pisarno. "Da se dam na tak način po-tegniti!"

Medpotoma se je pa ustavil še v drugi kavarni, da pogleda v adresarju, kje stanuje gos-pod, ki mu je pisal oni dve pismi. Toda naj je še tako iskal, stotnika takega imena ni našel nikjer.

Gospa Brassacova tisti večer ni zapopadla, kaj je z njenim možem.

Presenetil jo je z velikim šop-kom rož, med njimi je pa tičal v okusnem toku prekrasen, bri-ljanten prstan.

10,000 LET STARA PEČENKA

V Stockholmu so po povratku neke znanstvene ekspedicije iz severne Sibirije snedli na ban-ketu pečenko, ki je bila stara najmanj 10,000 let.

Ekspedicija pod vodstvom prof. Lindbergha je v tajgi odkrila ostanke mamuta, ki so bili sijajno ohranjeni, saj so tičali ves ta čas v ledeni kladi. Del tega mesa, ki se je ohranilo v naravni ledenici, so prinesli v Stockholm.

Ker je natančna preiskava pokazala, da je bilo meso užito, so ga pri banketu v čast ekpediciji servirali v podobi pečenke. Baje je bila ta prehistorična jed izvrstna.

Kitajska četrt v New Yorku slikovito sprejela generala Tsa Ting-kaja, ki je branil Šanghaj pred Japo-teklem letu.

Pustolovščina v Sevilji

Napisal W. J.

Bilo je v Unionskem klubu v Bostonu. Borzni mešetar Smith, star evropski gost, je pripo-vedoval svojim tovarišem, se-dečim v globokih zelenih na-sanjačih in srebajočim whisky s sodo iz velikih kozarcev, o svojih doživljajih na Špan-skem.

— "In tako sem prišel v Seviljo," je prišel Smith k naj-zanimivejšemu delu svojega pripovedovanja. "Čudovito le-po starinsko in romantično me-sto z mogočnimi stavbami, ka-kor na primer znamenitim ma-vrskim gradom Alcazarjem. Carlos je bilo ime spretnemu vodniku, ki mi je razkazoval mesto. Do poznega večera je trajalo ogledovanje Sevilje. Po-plej sva se pa ustavila v maj-hni predmestni pivnici. Kakšno vino, gentlemen! Dehteče in iskrče se ko zlato, čudovito vi-no iz Jereza — you know: sher-ry! Polmoči je bilo, ko sva se odpravljala.

"Hočete peljati se z avtom skozi Seviljo nekoliko?" me je vprašal Carlos. "Ne vem ali bi," sem odgovoril obotavljaje se. "Mister," mi je šepnil na uho, "ali veste, kako se da pri-nas na Španskem čisto zastojni voziti z avtom? . . . " — "Ne," sem odgovoril, "toda vi prav tako gotovo ne veste!" — "Go-spod!" je zaškrtačal z zobmi, "če vam rečem, potem držite, in ker vidim, da ne verjamete, stavim z vami: sto peset proti . . ."

Stvar me je začela zanimati. Vožnja v avtu popolnoma za-stoj — tega še nisem slišal. Nu, pa sem stavil dvajset do-larjev. Počasi sva krenila pro-ti bližnjemu avtomobilskemu stajališču in Carlos si je izbral najlepši voz, eleganten Hispa-

no-Suiza. Povedal je, pelje — Plaza Cervantes vstopila sva. Avto je Sevilja ponoči — won-Čez pol ure se je avto skočila sva na tla in pogledal na taksamet-je segel v prsni žep. "Če je voznik to slišal, je največjo hitrostjo in blisk še preden sva ut-gledati v avtu."

"Mister," se je za-los, "vsi naši soferji lopovi. Vsi mi nase-triku. Tako se zmero-vozm v avtu!"

Izgubil sem stavo. bilo žal, zakaj ta de-bil eden izmed najza-doživljajev na tem? Drugi dan sem se od-zaj v Ameriko," je Smith svoje pripoved-

"V katerem hotelu vali" je vprašal Brow-je si pipo.

"V hotelu Spainu."

"Tam sem se tudi vil," se je zasmejal B-di mene je vodil isti Tak lopov! Tudi jaz vil z njim. In potem del, da je tisti sofer-brat! . . ."

Dr. Weeks, Successor
HAYES DEN
OFFICE
Hrs.—8:30 A. M. to 5:30 P. M.
Tel. Harrison 512
Consistently Low Prices
326 E. STATE
Opposite Davis Store

Ali ste naročili
nik "Prosveto"? P
svoj list!

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno leto. Ker pa člani še plačajo pri asecmentu \$1.20 za tednik, se šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predr S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki dr ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado \$6.00	Za Ciero in Chicago
1 tednik in 4.80	1 tednik in
2 tednika in 3.60	2 tednika in
3 tednike in 2.40	3 tednike in
4 tednike in 1.20	4 tednike in
5 tednikov in nič	5 tednikov in
Za Evropo je \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem dopolniti vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništv datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, I.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1) Ime Čl. družva št.

Naslov Čl. družva št.

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih družine:

2) Čl. družva št.

3) Čl. družva št.

4) Čl. družva št.

5) Čl. družva št.

Mesto Država

Nov naročnik Star naročnik

RENDEZ-VOUS

Napisal Francois de Rive

Philibert de Brassac, ugleden pariški industrijalec, je do-bil nekega dne tole pismo:

"Gospod! Nič več ne morem molčati. Nekaj vam moram sporočiti, kar vam je docela neznano, čeprav se vam ves Pa-riz smeje. Vaša žena ima lju-bimca. Koga, ne vem, po-znam samo vašo ženo, ki sem jo nešteto krat imel priliko vi-deti, kako se je shajala s svojim prijateljem. Vem, gospod, da vas bo ta novica bolešno izne-nadila. Tudi jaz sočuvstvujem z vami, ker je tudi mene spravi-la ženska nezvestoba v ne-srečo. Ker se pa bojim, da to pismo nemara ne bo prišlo v vaše roke, ali ga pa ne bi resno vzeli, vam za zdaj pošiljam še brez podpisa. Toda zanesite se, gospod, da vam bom povedal svoje ime in tudi izdal shajali-šče vaše žene, če mi sporočite pod šifro 'Avgust' pošto leže-če na glavno pošto, ali hočete poslušati rešitelja svojega za-kona. Avgust."

Philbertu Brassacu je po-stalo pri čitanju pisma tako čudno pri duhi, da se je zbal, da ga ne zadene kap.

"Oh! . . . Takšna podlost!" je vzkliknil. "Eh, vse skupaj je samo neslana potegavščina!" je rekel nato, da bi se potola-žil. "Ni mogoče, da bi me Toi-nette varala — moja Toinette!"

In raztrgal je pismo na sto koscev.

Toda sum se je bil že zbudil in mu ni dal spati.

"Avgust! . . . Le kdo utegne biti ta 'Avgust?' si je belil Philibert glavo. "In kdo ve, ali ima ta neznanec res dobre na-mene z menoj?" je potem po-mislil. In tedaj se je spomnil, da gre njegova žena dostikrat sama po opravkih in na obiske.

Kako lepo priložnost za iz-nevero!

Philibert je torej pisal Avgu-stu, pošto ležeče na glavno po-što:

"Pričakujem vaših podrob-nejših pojasnil, če ni vse skup le šala."

Pismo je sam odnesel na po-što in potem je nestrpno, skoraj mrzlično čakal odgovora.

Že drugi dan je prišlo pismo: "Gospod!"

Na vaš poziv vam izdam svo-je ime. Iz podpisa boste videli, kdo sem. Ponovim, da se ne šalim, temveč da vas hočem rešiti iz vaše nevednosti. Poslušajte tedaj:

Storiti morate, kakor da ni-česar ne slutite. Bodite prijaz-ni s svojo ženo in Bog ne daj, da bi vohunili za njo. Zenske so zelo previdne, kadar gre-do na sestanke. Prežite nanjo tam, kjer se vas bo najmanj nadejala.

Zaasedo vam priporočam kavarno 'Pri treh gavranih', na vogalu Rimske ceste. Pridite ob treh popoldne, naročite kakšno pičajo in čakajte. Mo-goče da bo gospa prišla šele proti štirim ali petim; tudi hi izključeno, da je tisti dan sploh ne bo. Toda to naj vam ne vzame poguma; pridite drugi dan spet.

Nasproti kavarni stoji dvo-nadstropna hiša; tam ima vaša žena navado, da se sestaja s svojim ljubimcem. Navadno se pripelje v avtu.

Mnogo sreče, gospod!

Vaš prijatelj, ki vam dobro želi —

Avgust Odesson, stotnik v p."

Philibert de Brassac je vztre-petal, kakor bi imel mrzlico. Zdaj ni mogel več dvomiti! Saj je bil podpisan častnik franco-ske vojske. Ne, to ne mora bi-ti šala — ne!

"Se danes pojdem tja," je sklenil Philibert,

Opoldne je bil s svojo ženo še